

Alsósokra hangolva – Médiatudatosságot fejlesztő feladatok

3-4. évfolyamos diákoknak

Bevezető

A feladatok harmadik-negyedik évfolyamos gyerekeknek készültek. Céljuk, hogy akár egy-egy feladat kapcsán is lehessen médiaértéssel, médiatudatossággal foglalkozni a tanórákon.

A feladatok leírásában szerepel a feladat célja, a feladat által érintett fogalmak felsorolása. Megtalálható továbbá, hogy milyen műveltségi területhez, tantárgyhoz kapcsolható, és hogy milyen képességeket fejleszt. Jeleztük, ha a feladat megoldásához előzetes tudás szükséges.

Szeretnénk ezekkel a feladatokkal lehetőséget kínálni, hogy matematika, etika, vizuális kultúra, környezetismeret vagy technika és tervezés órán is lehessen a gyerekekkel médiahasználatról beszélgetni, fontos médiajelenségeket vizsgálni röviden. A feladatok általában több tantárgy anyagát ötvözik, a feladat leírásában jeleztük, hogy melyek ezek a tantárgyak. A kiegészítő feladatokban ötleteket adunk arra, hogyan lehetne az adott feladatot egy másik tantárgy óráján felhasználni. Legtöbbször komplex feladatokról van szó, például számolás, mérés és alaprajz értelmezése szükséges a megoldáshoz, tehát egyszerre több tantárgy tudásanyagát mozgadják meg.

A feladatokkal a mindennapi élethez szükséges gyakorlatias gondolkodást is szeretnénk fejleszteni, ezért általában ilyen részük is van, például: ha internetkábel vesziünk a másik szobában található számítógéphez, akkor olyan hosszú vezetékkel kell venni, amely a fal átfúrása nélkül is elér a megfelelő helyre.

A fogalmak és témák a 2020-as NAT kerettanterveihez igazodnak.

A feladatok szabadon változtathatók, átalakíthatók, új kérdésekkel bővíthetők vagy rövidíthetők, más megközelítéssel, újragondolással egyéb tantárgyak óráin is használhatók.

Minden feladat után megtalálható a megoldása. A médiaértési, médiahasználati tanuláshoz magyarázatot is adunk, illetve ajánlunk olyan forrásokat, amelyekből tájékozódni lehet.

Ha lehetséges, a feladatot IKT-eszközökön való felhasználásra alkalmas formátumban is elérhetővé tesszük. A legtöbb feladatnak éppen ezért van ppt-s változata, mert ez nem igényli semmilyen szoftver, applikáció telepítését, a PowerPoint segítségével használhatók.

Hibás chip

A feladat célja: *az ikonok működésén keresztül beszélgetni a gyerekekkel arról, hogy mit jelent az interneten a biztonságos oldal, illetve figyelmeztetni őket az internetes vásárlás veszélyességére.*

Kulcsfogalmak: *ikon, internetbiztonság.*

Érintett műveltségi területek: *digitális kultúra, vizuális kultúra, etika.*

A feladat által fejlesztett képességek: *képolvasás, logikus gondolkodás, nyelvi képességek: érvelés, a gyerekek szókincsének bővítése, az internet tudatos használata, csoport- vagy páros munka esetén az együttműködési képesség fejlesztése.*

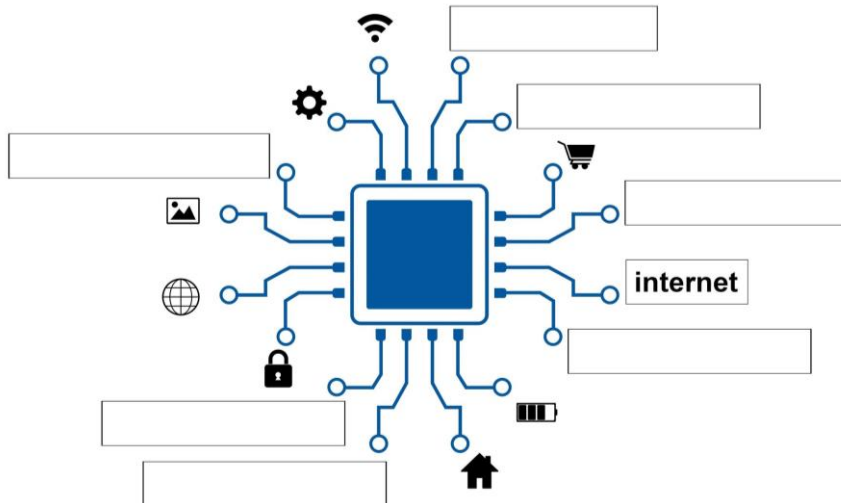
Munkaforma: *a feladat megoldható frontálisan, csoportban, párban és egyénileg, papíralapú és digitális változatban is.*

Előzetes tudás: *internetes böngésző, címsor, az okostelefonokon és az interneten használt ikonokkal való találkozás.
A digitális változat megoldásához szövegdoboz létrehozása, képek mozgatása PowerPointban.*

Szükséges eszközök: *a papíralapú változat kinyomtatásához nyomtató, a digitális változathoz számítógép, tablet.*

Hibás chip [csip]

Egy tudós készített egy ikonokat értelmező gépet, amely meg tudja adni, hogy a gyakran használt ikonok mit jelentenek. A gép elromlott, ezért ki kell javítani a [chipjét](#). A chip egymással szemben lévő „lábainak” úgy kell összeköttetésben lenniük, hogy a jó információkat kössék össze. Egy műveletet még mindig el tud végezni a chip, az internet ikonja összeköttetésben áll az „internet” szóval. Ennek mintájára javítsd ki a chipet, hogy minden információt helyesen adjon meg!

A megoldás utáni kérdések:

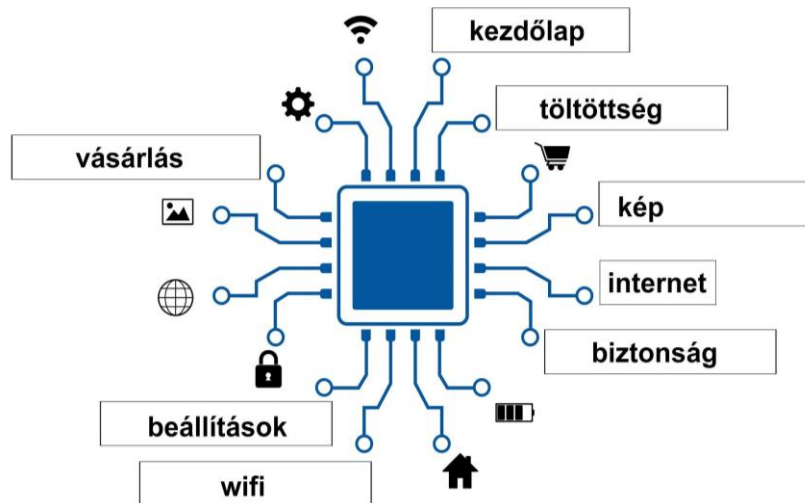
- Szükség lenne-e a valóságban egy ilyen gépre?
- Miért ikonokat használnak a számítógépeken, telefonokon, órákon stb. ahelyett, hogy betűkkel írják le az információkat?
- Miért fontos ismerni az interneten használt ikonokat?
- Ezek közül az ikonok közül melyik az, amelyiknek fontos jelentése van az internetbiztonság szempontjából?

Kiegészítő feladatok:

- Vizuális kultúra:
 - Mennyire könnyű kitalálni egy olyan ikon jelentését, amelyikkel korábban még nem találkoztál?
 - Milyen a jó ikon?
 - Rajzolj ikonokat a tantárgyaidnak!
- Környezetismeret:
 - Milyen ikonok segítenek a térképen való tájékozódásban? Gyűjts össze néhányat, és add meg a jelentésüket!
- Magyar nyelv:
 - Használunk-e ikonokat a szavak helyett? Gyűjts ilyeneket, és add meg a jelentésüket!

Megoldás

	internet, böngésző, világháló
	kép, fénykép, galéria
	biztonság, biztonságos, lezárt
	főoldal, kezdőlap
	vásárlás
	wifi, vezeték nélküli hálózat, jelerősség
	töltöttség, akkumulátor töltöttsége
	beállítások

Szükség lenne-e a valóságban egy ilyen gépre?

Az igen és a nem is jó válasz lehet, ha jó érveket gyűjtenek a gyerekek: szükség lehet ilyen gépre, mert vannak olyan ikonok, amelyek az életnek, a tudománynak, a technikának olyan területén használatosak, amelyeket nem ismer mindenki: pl.: mosás, az autó műszerfala. Másrészt, ha jók az ikonok, és tudjuk, hogy hol használják őket, akkor a jelentésüket is ki tudjuk találni, tehát nem kell ilyen gép. Az árnyalt megoldás az is-is: sok ikont felismerünk különösebb nehézség nélkül, de vannak olyanok, amelyeknek a jelentését csak segítséggel értjük meg.

Miért ikonokat használnak a számítógépeken, telefonokon, órákon stb. ahelyett, hogy betűkkel írják le az információkat?

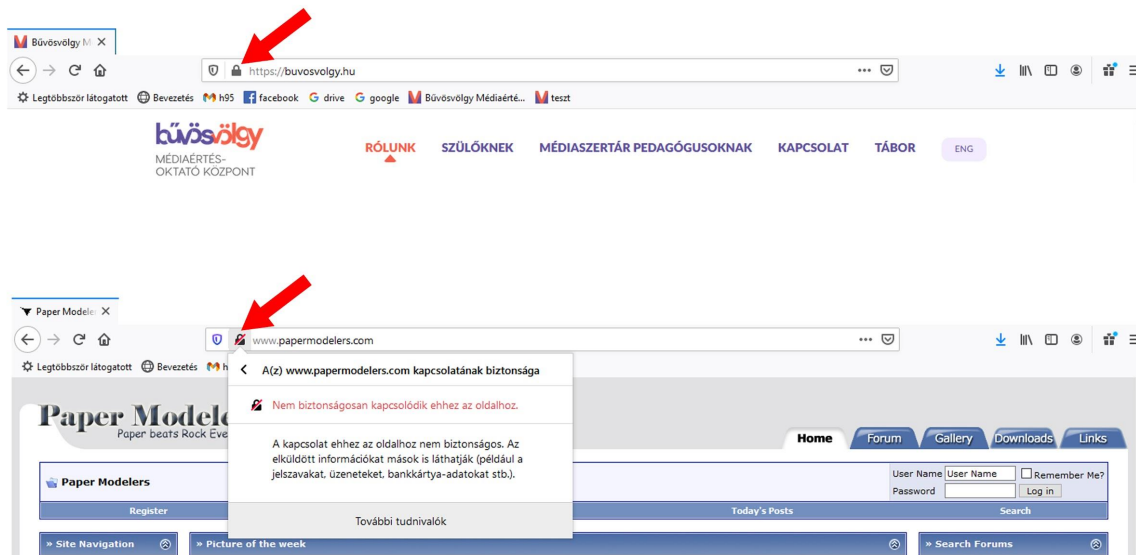
Mert a képernyők, digitális felületek mérete nem teszi lehetővé, hogy sok szöveget használjanak, az ikonok sokkal kisebb helyen is elférnek, másrészt gyorsabb megérteni őket, mert nem kell akár hosszú betűsorokat végigolvasni. Az is fontos szempont, hogy nyelvtől függetlenek, megérti ugyanazt az ikont az is, aki magyarul, angolul, németül beszél.

Miért fontos ismerni az interneten használt ikonokat?

Mert az internet használatának vannak kockázatai is. Arról, hogy milyen biztonsági beállításokat használunk, vagy mi történik, ha valamire rákattintunk, arról sokszor ikonok tájékoztatnak bennünket.

Ezek közül az ikonok közül melyik az, amelyiknek fontos jelentése van az internetbiztonság szempontjából?

A „biztonság” és a „vásárlás” ikonok. A kis lakat jelzi, hogy egy oldalon biztonságban vannak-e az adataink, és ezt a böngésző címsorában kell keresnünk:

A „vásárlás” ikon pedig azért fontos, mert az internetes vásárlások sokféle kockázatot rejtenek. Pénzt inkább ne költsenek a gyerekek a neten, másrészt jó tudniuk, hogy ha megrendelnek valamit, akkor tulajdonképpen szerződést kötnek a termék megvételére, és ki kell fizetniük. Élhetnek 14 napon belül az elállási jogukkal, de egy nagy értékű termék esetén 14 napra sem könnyű a család költségvetéséből nélkülözni a vételárat.

Kiegészítő feladatok

Vizuális kultúra:

Mennyire könnyű kitalálni egy olyan ikon jelentését, amelyikkel korábban még nem találkoztál?

Ha jó az ikon, akkor valószínűleg sikerül, bár ez függ attól, hogy milyen területről való a megjelenített tartalom, ha a gyerekektől nagyon távoli ez a témakör, akkor nehéz megfejtetni.

Milyen a jó ikon?

Egyszerű, nem tartalmaz felesleges elemeket, könnyen felismerhető, egyértelmű.

Rajzolj ikonokat a tantárgyaidnak!

Bármilyen jó, ami megfelel a fentieknek, jó próba, hogy a többiek felismerik-e az ikon alapján az adott tantárgyat.

Környezetismeret:

Milyen ikonok segítenek a térképen való tájékozódásban? Gyűjts össze néhányat, és add meg a jelentésüket!

Akár a saját településük térképét megnyitva a Google-ben sok ilyen ikont találnak majd, pl.: étterem, benzinkút, templom, kávézó, bolt, szálloda stb.

Magyar nyelv:

Használunk-e ikonokat a szavak helyett? Gyűjts ilyeneket, és add meg a jelentésüket!

Használunk, ezek az emotikonok vagy szmájlik. Az internetről vagy a közösségi oldalak üzenetküldő szolgáltatásaiból rengeteget lehet gyűjteni, az értelmezéshez pedig sok anyag található az interneten.

